

Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS): struktura i wkład z budżetu UE

Negocjatorzy Parlamentu Europejskiego i Rady osiągnęli porozumienie polityczne w sprawie przepisów dotyczących ustanowienia Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych i zarządzania nim. Celem funduszu, zaproponowanego przez Komisję w ramach „planu Junckera” i objętego gwarancją z budżetu UE, będzie wspieranie tworzenia miejsc pracy i rozwoju gospodarczego w całej UE poprzez pobudzenie inwestycji o szacunkowej wartości około 315 mld EUR w ciągu trzech lat. Aby EFIS mógł zostać uruchomiony, uzgodniony tekst musi zostać jeszcze przyjęty przez Parlament (tekst będzie rozpatrywany na sesji plenarnej w dniu 24 czerwca) oraz przez Radę.

EFIS – istotny element planu inwestycyjnego dla Europy

W zeszłym roku Jean-Claude Juncker, prezentując [wytyczne polityczne](#) nowej Komisji Europejskiej na forum PE, obiecał, że jego absolutnym priorytetem będzie wzmocnienie konkurencyjności UE i pobudzenie inwestycji wspierających tworzenie miejsc pracy. W listopadzie 2014 r. Komisja przedłożyła [plan inwestycyjny dla Europy](#) (znany także jako „plan Junckera”), aby rozwiązać problem [niedostatku inwestycji](#), z jakim UE zmagają się od początku kryzysu i który utrudnia tworzenie miejsc pracy i długotrwały wzrost. Komisja uważa, że pomimo dużej płynności finansowej systemu, środki nie docierają wystarczająco skutecznie do gospodarki realnej. Aby rozwiązać ten problem, istotnym elementem strategii jest utworzenie do połowy 2015 r. **Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych**, który powinien promować dodatkowe inwestycje publiczne i prywatne w projekty strategiczne, a także powinien poprawić dostęp przedsiębiorstw, które zatrudniają do 3 000 pracowników, do finansowania. Komisja wyznaczyła [Europejski Bank Inwestycyjny \(EBI\)](#) na swojego partnera strategicznego odpowiedzialnego za wdrożenie strategii, włączając EFIS w strukturę grupy EBI. Komisja uważa, że ogólnie plan inwestycyjny może przyczynić się do utworzenia w ciągu trzech lat **do 1,3 mln miejsc pracy**.

Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie EFIS

Wniosek ustawodawczy

W styczniu 2015 r. Komisja Europejska przedłożyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie [wniosek dotyczący rozporządzenia](#) ustanawiającego EFIS (w ramach zwykłej procedury ustawodawczej). Początkowy przydział środków z EFIS opiewałby na kwotę **21 mld EUR** i bazowałby na **gwarancji** w wysokości 16 mld EUR utworzonej w ramach **budżetu UE** oraz na wkładzie w wysokości 5 mld EUR pochodzącym z **zasobów własnych EBI**. Chodzi o to, by zmaksymalizować wpływ środków publicznych poprzez wyeliminowanie niedoskonałości rynku i uruchomienie prywatnych inwestycji w projekty strategiczne za pomocą szeregu instrumentów finansowych (takich jak pożyczki, gwarancje, produkty poprawiające warunki kredytowania i produkty kapitałowe) oferowanych przez grupę EBI. Komisja szacuje, że w ciągu trzech lat już sam początkowy przydział środków z EFIS (który mógłby być uzupełniany innymi środkami pochodzącymi od inwestorów publicznych i prywatnych) spowodowałby napływ inwestycji sięgających co najmniej **315 mld EUR**. Kwota ta stanowi mniej więcej dwukrotność rocznego budżetu UE, który EFIS ma uzupełniać.

Proponowany wkład z budżetu UE

Rozporządzenie przewiduje utworzenie w budżecie UE gwarancji w wysokości 16 mld EUR oraz powiązanego **funduszu gwarancyjnego**. Będzie on wsparty do wysokości 50% ze środków UE, aby ułatwić należytą wypłatę ewentualnych gwarancji przez EBI. Oznacza to, że zgodnie z wnioskiem zasilenie funduszu gwarancyjnego

wymagałoby przeznaczenia **8 mld EUR** w ramach **środków na zobowiązania**, które będą stopniowo wypłacane w latach 2015–2018. Komisja zaproponowała, by środki te pochodziły z instrumentu „Łącząc Europę” (3,3 mld EUR), programu „Horyzont 2020” (2,7 mld EUR) i nieprzydzielonych marginesów wieloletnich ram finansowych (2 mld EUR). W podobny sposób w latach 2016–2020 stopniowo angażowane byłyby **środki na płatności** z budżetu UE. W praktyce środki te byłyby przeznaczone na fundusz gwarancyjny, ale wykorzystywane byłyby jedynie w przypadku uruchamiania przez EBI gwarancji, zapewniając w ten sposób bufor dla właściwego wykonywania budżetu UE.

Zarządzanie EFIS i utworzenie wspólnego centrum doradztwa ds. finansowania projektów

Zgodnie z wnioskiem **rada kierownicza** byłaby odpowiedzialna za kierunki działania, strategiczny podział zasobów EFIS, a także za działania operacyjne. **Komitet inwestycyjny** pod nadzorem rady kierowniczej oceniałby potencjalne projekty, aby zdecydować, czy powinny one otrzymać wsparcie z EFIS, bez względu na ich lokalizację geograficzną. Kwalifikowalne projekty mogłyby pochodzić z różnego rodzaju strategicznych sektorów. Ponadto, w oparciu o dotychczas zdobytą wiedzę, w ramach EBI ustanowione zostałyby **Europejskie Centrum Doradztwa Inwestycyjnego (ECDI)** pełniące rolę wspólnego centrum doradztwa technicznego ds. finansowania projektów w UE, które służyłoby pomocą w identyfikacji, przygotowywaniu i opracowywaniu projektów inwestycyjnych.

Porozumienie polityczne w sprawie rozporządzenia dotyczącego EFIS

Institucje UE aktywnie zaangażowały się we współpracę, aby zgodnie z planem do połowy 2015 r. wdrożyć przepisy o EFIS. W grudniu 2014 r. Rada Europejska [zatwierdziła](#) plan inwestycyjny. Parlament i Rada, przy udziale Komisji jako pośrednika, przeprowadziły intensywne negocjacje trójstronne w sprawie rozporządzenia dotyczącego EFIS. Ich odnośne stanowiska opierały się z jednej strony na [sprawozdaniu](#) przygotowanym wspólnie przez Komisję Budżetową oraz Komisję Gospodarczą i Monetarną PE (sprawozdawcy: José Manuel Fernandes, EPP, Portugalia i Udo Bullmann, S&D, Niemcy), natomiast z drugiej strony na [stanowisku negocjacyjnym](#) Rady.

W dniu 28 maja 2015 r. negocjatorzy Parlamentu Europejskiego i Rady [osiągnęli](#) porozumienie polityczne w sprawie przepisów dotyczących EFIS. Jeżeli chodzi o **finansowanie funduszu gwarancyjnego EFIS**, porozumienie zwiększa wkład niewykorzystanych marginesów o 1 mld EUR do kwoty 3 mld EUR, jednocześnie zmniejszając przesunięcie środków z komponentu transportu instrumentu „Łącząc Europę” (do 2,8 mld EUR) oraz programu „Horyzont 2020” w zakresie badań (do 2,2 mld EUR). Negocjatorzy PE oświadczyli już, że w nadchodzących latach Parlament będzie w dalszym ciągu starał się ograniczać cięcia w obu programach w drodze zwykłej procedury budżetowej.

Ponadto tekst kompromisowy **rozszerzył przepisy dotyczące zarządzania, funkcjonowania i demokratycznej rozliczalności EFIS**. Przykładowo przewiduje on, że mianowanie dyrektora zarządzającego komitetu inwestycyjnego EFIS i jego zastępcy będzie zatwierdzane przez PE po przeprowadzeniu wysłuchań (art. 7 ust. 6). Cele ogólne EFIS obejmują cele programu „Horyzont 2020” i instrumentu „Łącząc Europę” i służą zwiększeniu wkładu EFIS w osiąganie wyników w obszarach politycznych objętych tymi dwoma programami, które odgrywają rolę w zasilaniu funduszu gwarancyjnego EFIS (art. 9 ust. 2). Negocjatorzy określili kryteria przydzielania wsparcia z EFIS, które obejmują spójność ze strategiami politycznymi UE i tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy (art. 6). Komitet inwestycyjny EFIS ma dokonać niezależnej i przejrzystej oceny potencjalnego wykorzystania gwarancji UE za pomocą tablicy wskaźników, do której przyjęcia – w drodze aktów delegowanych – Komisja jest uprawniona (art. 7 ust. 14). Doradztwo ECDI będzie oferowane małym i średnim przedsiębiorstwom za opłatą z ustalonym górnym pułapem (jedna trzecia kosztów pomocy technicznej, którą przedsiębiorstwa te otrzymują), natomiast publiczni promotorzy projektów będą mogli korzystać ze wsparcia bezpłatnie (art. 14 ust. 4). Komisja ma współpracować z EBI, aby stworzyć europejski portal projektów inwestycyjnych w celu zapewnienia przejrzystości i widoczności obecnych i przyszłych projektów inwestycyjnych (art. 15). Komisja i EBI otrzymały precyzyjne wytyczne dotyczące obowiązku sprawozdawczego, rozliczalności i oceny (art. 16–18). Przed upływem trzyletniego okresu inwestycyjnego Komisja Europejska musi przede wszystkim przedłożyć niezależną ocenę EFIS Parlamentowi Europejskiemu i Radzie i na jej podstawie musi zaproponować, czy fundusz należy kontynuować (w razie potrzeby ze zmianami do rozporządzenia, aby wyeliminować wykryte niedociągnięcia), czy zakończyć (art. 18 ust. 6–8).

Aby EFIS mógł zostać uruchomiony, uzgodniony tekst musi zostać jeszcze przyjęty przez Parlament (będzie on [rozpatrywany](#) na sesji plenarnej w dniu 24 czerwca) oraz przez Radę. Siedem państw UE (Niemcy, Hiszpania, Francja, Włochy, Luksemburgu, Polska i Słowacja) [potwierdziło](#) już, że wniosą swój wkład w EFIS.

Zmiana budżetu UE na rok 2015

Jeżeli uzgodniony tekst zostanie przyjęty, kolejnym krokiem będzie uwzględnienie jego skutków dla budżetu w 2015 r. – PE zaplanował już analizę [projektu budżetu korygującego nr 1/2015](#) (sprawozdawczyni: Eider Gardiazábal Rubial, S&D, Hiszpania) podczas sesji plenarnej w lipcu. Jeżeli chodzi o wydatki i dochody, ogólny wpływ projektu budżetu korygującego nr 1/2015 na **budżet UE w roku 2015** jest neutralny. Główne proponowane zmiany obejmują: 1) utworzenie **trzech nowych artykułów w budżecie** wprowadzających EFIS; 2) **zasilenie w 2015 r. funduszu gwarancyjnego EFIS** poprzez realokację środków na zobowiązania w wysokości **1,35 mld EUR**; oraz 3) zasilenie **wkładu UE w 2015 r. na rzecz finansowania ECDI** poprzez realokację zarówno środków na zobowiązania, jak i na płatności w wysokości **10 mln EUR**.